

מלחמת ששת הימים

במלחמת ששת הימים הכה צה"ל את צבאות מצרים, ירדן וסוריה מכה אנושה – אך לא הכריע אותן בניצחון טקטי מוחלט שהיה מאפשר להכתיב תנאי כניעה. יעד המלחמה, שהיה הסרת האיום להשמדת מדינת ישראל (כפי ששליט מצרים, נאצר, הבטיח) – הושג. המלחמה הוכרעה למעשה בשלוש שעותיה הראשונות לאחר תקיפת חיל האוויר. כל היתר היה לרוב מרדף אחרי אויב בעל ביצועים עלובים ברוב המקרים. הקרבות [למעט פריצה חטיבתית של גורודיש לאל-עריש ביומה הראשון של המלחמה, והקרב האוגדתי של אריק שרון באבו עגילה] היו כמעט רק ברמות פלוגה וגדוד.

"...ב-1967 פעל צה"ל בהתאם לדוקטרינת הביטחון שהתפתחה בעקבות מלחמת השחרור... אם מתעורר חשש למלחמה... גיוס ופריסת מילואים... שליטה אווירית... העברת הלחימה לשטח האויב... להסתיים במהירות לפני שתתארגן התערבות בינלאומית... בפועל אכן כך נעשה... תפקוד כוחות צה"ל במלחמת ששת הימים עמד בסימן האלתור... קביעת היעדים הצבאיים... תכנונים... טקטיקות לחימה... ניהול הקרב והלחימה עצמה..."

...השפעת המקצועיות הטקטית הלקויה של התוקף [צה"ל] קוזזה באמצעות אלתורים בשטח מול אויב שרמתו המקצועית הייתה [עוד יותר נמוכה...].
...ושתפקודו – לאחר שהופתע ונכנס להלם – היה כה גרוע..."

...בקרב היחיד במלחמה, שהיה קרב אוגדתי טקטי אמיתי, הפעיל האלוף שרון במשולב כוחות שריון, חי"ר, צנחנים מונחתים ממסוקים וארטילריה בהיקף שטרם הוכר וטרם הופעל עד אז בצה"ל. בהתקפת לילה מרוכזת נכבשו מתחמי אבו עגילה ואום כתף..."

...הקרב הכמעט יחיד בששת הימים, שהיה קרב שריון בשריון בהיקף חטיבתי נוהל במרחב ביר-לחפן... בכל יתר הקרבות, התנהלה לוחמת שריון... שבמהלכה לא הופגנה מקצועיות טקטית נכונה..."

המערכה לכיבוש הגדה המערבית של הירדן לא תוכננה מראש, אלא אולתרה במהלך המלחמה לנוכח הנסיבות שנוצרו עם הצטרפות ירדן למלחמה.
... בחזית זו הופגנו גילויי גבורה ומוטיבציה... לצד ניהול קרב שגוי... מקצועיות לקויה של מפקדים..."

...בניגוד למיתוסים שהתפתחו בצה"ל באשר ללוחמת השריון במלחמת ששת הימים, כל השוואה עם מלחמת העולם השנייה – גם מהבחינות של גודל כוחות הטנקים, סדר גודל הקרבות הטקטיים והשפעת השריון על תוצאות הקרב – הנה אגדה חסרת שחר... הוכח כי כוחות השדה של צה"ל לא היו מוכנים ללחימה טקטית רב-חיילית משולבת [מבחינת התפיסה, האימונים והמבנה]..."

...הצלחת השריון התאפשרה עקב ביצועים גרועים במיוחד של האויב, שתפקד באופן לא סביר ונלחם בדרך כלל ברמה שהייתה נמוכה מתחת לכל סטנדרט מקצועי מקובל... בגלל ההצלחה ואופוריית הניצחון... לא הוסקו לקחי הקרבות... ותורת "הלם השריון" שבטעות ייחסו לה את ההצלחה – זכתה ללגיטימציה ולכתרים שלא הייתה ראויה להם..."
אל"מ עמנואל ולד, קללת הכלים השבורים.

הערות:

אלתור הוא חלק בלתי נפרד של כל מלחמה. כאן כבר קובעת יכולת המצביאות של המפקדים. בקרב אבו-עגילה, מהלך המופת במלחמה, שבוצע "על פי הספר" – דווקא חסר היה האלתור. הקרב היה מתוכנן מראש וצה"ל נצמד

לתוכנית המגרה למרות שהנחונים בשטח השתנו והפכו את הקרב למיותר.
"הצבא הפתיע את עצמו" במהירות הפריצה ובהצלחת חיל האוויר. קרוב לוודאי
שחיל האוויר, שכבר ביום השני של המלחמה עסק בעיקר "בצליפות" על כוחות
קררקע, היה יכול לכתוש את מתחמי אבו-עגלה מהאוויר ואת יתר העבודה יכול
היה לגמור גורודיש שכבר ישב באל-עריש. כנראה שאריק שרון לא רצה לוותר
על "הקרב שלו" ולכן נצמדו לתוכנית המקורית. קרב למופת שבוצע כהלכה עם
גילויי גבורה של מפקדים וחיילים – אבל כנראה מיותר מראש... כך גם הקרב
ההרואי על גבעת התחמושת בירושלים.

חיל האוויר והשריון הכריעו במלחמת ששת הימים במהירות ועם מספר אבידות
מועט יחסית. ולכן, הלקח שהוסק ממלחמה זו היה – טיפוח חיל האוויר והשריון.
כרגיל, התכוננו למלחמה האחרונה ולא למלחמה הבאה... כאשר האויב
השתפר במקצת, והגיע לרמה בינונית, במלחמת יום הכיפורים ובלבנון נחשפה
חולשתו של צה"ל.